

УДК 378.147:373.3.011.3-051]:028

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2024.5.6>

Наталія ГУДИМА

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна, 32300

ORCID: 0000-0002-6192-3779

Бібліографічний опис статті: Гудима, Н. (2024). Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування читацьких компетентностей учнів засобами LEGO-технологій. *Acta Paedagogica Volynienses*, 5, 39–47, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.5.6>

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ДО ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ
ЗАСОБАМИ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ**

Концепція Нової української школи передбачає використання діяльнісного підходу у навчанні. Він характеризується такою організацією освітнього процесу, коли учні не отримують одразу готові знання, а здобувають їх у процесі власної навчальної діяльності. У цьому підході школярі є активними суб'єктами навчальної діяльності, а не пасивними спостерігачами. Учні мають можливість оволодіти різними методами пізнання, розвинути навички критичного мислення, навчитись розв'язувати проблемні ситуації, користуючись теоретичними знаннями.

Молодший шкільний вік характеризується підвищеною допитливістю до навколишнього середовища. Діти прагнуть задовольнити свої пізнавальні потреби. При цьому зберігається інтерес до ігрової діяльності. Гра продовжує бути важливим елементом їхнього розвитку, допомагаючи розвивати соціальні навички, уяву та творчість. Освітній процес у цей період повинен бути організований таким чином, щоб поєднувати елементи гри та навчання, сприяючи активному засвоєнню знань і розвитку особистісних якостей. Так, учні граючись, навчаються.

Сьогодні набувають популярності LEGO-технології – метод навчання під час якого учні отримують певні знання, будуючи та вивчаючи моделі із конструктора. Таким чином відбувається навчання через дію. Ці технології є зручними у використанні, універсальними, характеризуються високими технічними та естетичними особливостями.

У статті проаналізовано визначення поняття читацької компетентності; визначено структуру та зміст читацької компетентності молодших школярів; описано сутнісні характеристики LEGO-технологій як активного освітнього інструмента.

Ключові слова: уроки української мови та читання, молодші школярі, читання, читацька компетентність, методика, технології, методи та прийоми, гра, LEGO-технології, підготовка вчителя початкових класів.

Nataliia HUDYMA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Primary Education, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University, Ohiienko str., 61, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine, 32300

ORCID: 0000-0002-6192-3779

To cite this article: Hudyma, N. (2024). Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do formuvannia chytatskykh kompetentnostei uchniv zasobamy LEGO-tekhnologii [Professional Training of Future Primary School Teachers to Develop Students' Reading Competences Using LEGO-Technologies]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 5, 39–47, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.5.6>

**PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS
TO DEVELOP STUDENTS' READING COMPETENCES USING
LEGO-TECHNOLOGIES**

The concept of the New Ukrainian School envisages the use of an activity-based approach to learning. It is characterised by the organisation of the educational process in such a way that students do not receive ready-made knowledge immediately, but acquire it in the course of their own learning activities. In this approach students are active subjects

of learning activities, not passive observers. Students have the opportunity to master different methods of cognition, develop critical thinking skills and learn to solve problem situations using theoretical knowledge.

Primary school age is characterised by increased curiosity about the environment. Children seek to satisfy their cognitive needs. At the same time they retain an interest in play. Play continues to be an important element of their development, helping to develop social skills, imagination and creativity. The educational process during this period should be organised in such a way as to combine elements of play and learning, promoting active learning and the development of personal qualities, as the students learn by playing.

Today LEGO-technologies are becoming more and more popular. LEGO-technologies is a method of teaching in which students gain certain knowledge by building and studying models from the construction set. In such a way learning through action takes place. These technologies are easy to use, they are universal and characterised by high technical and aesthetic features.

The article analyses the definition of the concept of reading competence; defines the structure and content of primary school students' reading competence; describes the essential characteristics of LEGO-technologies as an active educational tool.

Keywords: Ukrainian and Reading, primary school students, reading, reading competence, methodology, technologies, methods and techniques, play, LEGO-technologies, primary school teacher training.

Актуальність проблеми. У сучасному світі спостерігається тенденція до зниження зацікавленості учнів читанням. Це, зокрема, пов'язано із активним розвитком технологій. Діти переконані, що всю необхідну інформацію можна отримати у мережі Інтернет. Проте у період військового стану протистояння відбувається не тільки на полі бою, але й в медіапросторі. У сучасних умовах інформаційна війна є одним із вирішальних чинників перемоги. Наразі інформаційне поле є перенасиченим і це сприяє активному поширенню фейків у суспільстві. Тому виникає необхідність розвитку читачької компетентності в учнів, яка передбачає вміння критично оцінювати прочитане, шукати необхідну інформацію та використовувати її за потреби (Старагіна І., Терещенко В., Панченков А., 2020).

Але перед кожним педагогом постає питання про те, як спонукати учнів до читання, як навчити їх аналізувати текст та застосовувати отримані знання у повсякденному житті. Адже саме у молодшому шкільному віці діти опановують базові знання та вміння, які будуть необхідні у подальшому навчанні. Враховуючи психологічні особливості цих дітей, варто застосовувати в освітньому процесі ігрові техніки. Конструктор LEGO є сучасним освітнім продуктом, що відповідає принципам діяльнісного підходу, який лежить в основі навчання учнів початкової ланки освіти.

LEGO-конструктор забезпечує наочність, яка є важливою для молодших школярів. Даний освітній інструмент допомагає урізноманітнити уроки, знизити напругу, створити сприятливу психологічну атмосферу. Саме це сприяє кращому залученню у навчальну діяльність та підвищенню засвоєння навчального матеріалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Серед вітчизняних психологів і педагогів, які доводили, що діти навчаються граючи, можна назвати В. Давидова, А. Запорожця та ін. Окрім того, доведеним є той факт, що творчі можливості дітей починають проявлятися ще в дошкільному віці, а їх інтенсивний розвиток відбувається саме у початковій школі за умови оволодіння ними відповідними засобами діяльності в процесі спеціально організованого навчання.

Чудовим засобом розумового розвитку учнів, який спрямований на забезпечення інтеграції різних видів діяльності, є конструювання предметів із LEGO-деталей, про що у своїх дослідженнях вказують А. Давідчик, Л. Лурій, Л. Парамонова М. Поддяков та ін.

У 2018 році Міністерство освіти і науки України уклало договір із компанією LEGO Foundation. Він забезпечив можливість впровадити освітній конструктор LEGO в освітній процес початкової ланки освіти. Відповідно до наказу МОН «Щодо впровадження ігрових та діяльнісних методів навчання в освітній процес початкових класів», сучасна українська школа повинна бути спрямована на реалізацію ігрових та діяльнісних методів навчання. Партнерство з LEGO Foundation стало важливим кроком у напрямку модернізації української освіти та наближення її до європейських стандартів. Впровадження LEGO-конструкторів у початковій школі відкриває перед педагогами нові можливості для створення розвивального середовища.

У дослідженнях Н. Бібік, Ю. Демченко, А. Євсюкової, Т. Мукиї, І. Палазова, Т. Пекера, О. Петегирич, А. Костецької, Т. Форостюк, досліджувалися проблеми запровадження

та використання LEGO-технологій на уроках у початковій школі.

Наукові праці О.Роми присвячені методичним розробкам із використання LEGO в освітньому процесі. Проблему впливу LEGO-технологій на розвиток здобувачів освіти досліджували В. Близнюк, О. Борук, Р. Юськевич.

Мета статті – теоретично обґрунтувати й практично змодельовати ефективність застосування LEGO-технологій як активного інструмента для формування читацької компетентності учнів початкових класів на уроках української мови та читання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У методичному посібнику «Гра по-новому, навчання по-іншому» автори зосереджують свою увагу на тому, що під час гри діти пізнають навколишній світ, вони вчаться з ним взаємодіяти. Включеність в цей процес дозволяє розвивати у молодших школярів відчуття відповідальності, цілеспрямованість, ініціативність, активність, креативність. Ігровий досвід сприяє розвитку особистості дитини, розвиває її комунікативні навички, критичне мислення, вміння використовувати інформацію за необхідності, аргументовано висловлювати власну думку. Під час такої діяльності створюється сприятлива психологічна атмосфера у колективі, покращується емоційний стан здобувачів початкової освіти (Рома О., 2018).

Ігрова діяльність сприяє формуванню та розвитку багатьох навичок і вмінь, що є необхідними для дитини у майбутньому. Тому виділяють п'ять основних сфер, які розвиваються, у процесі гри (Рома О., 2018):

– *Фізична сфера* передбачає наявність рухової активності, розвиток фізичних якостей (сили, спритності, швидкості, витривалості, гнучкості, координації), формуванню здорового способу життя.

– *Креативність* – учні вчаться висловлювати власні думки та творчі ідеї з подальшою їх реалізацією. Під час цього вони експериментують, перевіряють свої можливості та припущення.

– *Когнітивна сфера* передбачає розвиток психічних пізнавальних процесів таких, як мислення, пам'ять, увага, уява, сприйняття. Учні вчаться розв'язувати завдання, відбувається процес формування понять.

– *Соціальна сфера*. Під час гри молодші школярі розвивають вміння взаємодіяти один

з одним та працювати у команді, комунікативні навички. Важливо навчити дітей домовлятися, шукати ефективні способи вирішення конфліктних ситуацій, дослухатись до думки інших, пояснювати власні погляди.

– *Емоційна сфера*. Ігрова діяльність сприяє розвитку впевненості у собі, вчить контролювати власні емоції та розуміти емоційний стан інших. Учні вчаться справлятися із своїми емоціями після програшу. Розвивається вміння конструктивно оцінювати свої сили, а також – ставити і досягати цілей.

Lego Education – це окремий підрозділ компанії Лего, який спрямований на розробку навчальних наборів та методичних матеріалів спеціально для навчальних закладів. Вони виготовляють такі набори для вивчення і гуманітарних, і технічних дисциплін. У статті Lego Education автори стверджують про необхідність оновлення підходу до навчання, який би відповідав сучасним вимогам суспільства. Тому були запропоновані п'ять способів, як цілеспрямована гра, може покращити результати навчання (Офіційний сайт Lego) :

– *Мотивація безперервності навчання*. Педагог повинен інтегрувати в освітній процес гру. Остання сприяє підвищенню рівня зацікавленості учнів до навчання, розвитку критичного мислення, соціальних навичок. Коли навчання буде приносити учням задоволення, то зростатиме їх мотивація здобувати знання протягом усього життя.

– *Розбудова довіри та спільноти*. Під час спільної гри розвиваються навички спілкування молодших школярів, їх міжособистісні навички. Вони вчаться домовлятися, слухати один одного, висловлювати власну думку. Надання учням права голосу і вибору в ігровій діяльності покращує результати навчання.

– *Усунення систематичної нерівності*. Всі школярі мають можливість досягти успіху в навчанні через гру. Тому така організація освітнього процесу є доступною та допомагає долати бар'єри між учнями.

– *Розвиток динамічності навчання*. Уроки, які передбачають використання ігрової діяльності, є більш мотивуючими, змістовними, ефективнішими. Молодші школярі у процесі гри краще запам'ятовують інформацію, вчаться використовувати знання на практиці, опиратись на власний досвід.

– *Надихання на творчість і нові відкриття.* Цілеспрямовано організована спільна гра заохочує до дослідження, пошуку нових знань. Учні прагнуть задовольнити свої пізнавальні потреби, ставлячи запитання та відповідаючи на них.

Навчання з використанням Lego Education обов'язково передбачає наявність чотирьох освітніх складових. Останні необхідні для того, щоб забезпечити оптимальний результат навчання з конструктором леґо. Ці складові є своєрідними циклічними етапами, які повинні пройти школярі. Отже, у процесі навчання з леґо учні мають пройти такі 4 етапи (Офіційний сайт Lego Education):

– *Пошук взаємозв'язків.* Цей етап полягає у тому, що учні повинні знайти взаємозв'язок між вже відомим матеріалом та новим. Це дозволяє підвищити їх впевненість у своїх силах, мотивувати до навчання. Завдяки такому підходу можна зацікавлювати учнів розширювати свої знання у певній галузі з опорою на свій досвід. Важливо відзначати актуальність навчального матеріалу та його необхідність для подальшого розвитку.

– *Конструювання.* Засвоєння навчального матеріалу покращується, коли навчання відбувається через дію. Рівень розвитку мовлення прямо залежить від ступеня сформованості дрібної моторики. Це пов'язано із тим, що центри головного мозку, які відповідають за рухи пальців рук та мовлення розташовані дуже близько один до одного. Це підвищує ефективність навчання. Молодші школярі мають можливість експериментувати, шукати причинно-наслідкові зв'язки, пізнавати світ. Спершу вони обмірковують свої дії, а потім їх реалізують. Зазвичай учням пропонується покрокова інструкція, яка полегшує проходження даного етапу.

– *Рефлексія.* Під час цієї фази учні мають можливість обміркувати та проаналізувати свою роботу, яку вони зробили на попередньому етапі. Це допомагає поглибити розуміння матеріалу, навчитись об'єктивно оцінювати свою діяльність. Рефлексія може реалізовуватись у різних формах: індивідуальна робота, робота у парах, групова робота. Вчитель повинен організувати цей етап таким чином, щоб учні мали можливість вербалізувати свої враження, ставлення до своєї роботи та роботи інших. При цьому важливо не засуджувати і не критикувати один одного.

– *Розвиток.* У молодших школярів здебільшого переважає зовнішня мотивація, тобто вони потребують зовнішнього підкріплення для подальшого розвитку. Опіраючись на знання про ці особливості психічного розвитку учнів початкової ланки освіти, вчителю необхідно підтримувати творчу атмосферу у класі та відмічати успіхи учнів. На цьому етапі пропонується давати завдання, які б передбачали використання знань і вмінь, здобутих на попередніх фазах. Вони повинні поступово ускладнюватись. Такий підхід допоможе поглибити отриманий досвід, розвинути ініціативність та дослідницькі навички.

Реалізація вищеописаних чотирьох етапів вчителем, дозволить контролювати навчальну діяльність учнів та видозмінювати її відповідно до цілей програми. Коструюючи LEGO разом із педагогом, діти активно розвивають свої індивідуальні здібності та пізнають світ через творчість і співпрацю. Під час роботи із конструктором леґо діти не просто граються, а й розвивають логічне мислення, просторову уяву та дрібну моторику.

Отже, на основі аналізу теоретичної літератури можна стверджувати, що LEGO-технології спрямовані на реалізацію таких завдань:

- розвиток творчого мислення учнів, креативності;
- розвиток дрібної моторики;
- розвиток мовлення – молодші школярі вчаться роз'яснювати власні дії, думки, ставлення. Учні вчаться давати зрозумілі інструкції, висловлювати свої міркування, зв'язно і чітко розповідати історії;
- формування системи уявлень дитини про навколишній світ, розширення кругозору, збагачення життєвого досвіду;
- розвиток сенсорного сприйняття. Молодші школярі вчаться орієнтуватись у зовнішніх властивостях предметів, а саме: їх формі, розмірі, кольорі, положенні у просторі тощо;
- розвиток комунікативних навичок. У процесі гри діти співпрацюють один з одним, вчаться слухати думку іншого та домовлятися, виражають власні ідеї щодо розв'язання проблемного завдання, вчаться розподіляти обов'язки та нести відповідальність за них;
- розвиток критичного мислення. Молодші школярі мають можливість попрактикуватись у розв'язанні проблемних ситуацій, навчитись планувати свої дії та прогнозувати їх наслідків.

Проаналізуємо застосування LEGO-технологій як активного інструмента для формування читацької компетентності учнів початкових класів на основі підручника «Українська мова та читання» (2 частина), авторами якого є Наталія Богданець-Білоskalенко та Юлія Шумейко (Богданець-Білоskalенко Н., 2021). Виокремимо систему вправ, спрямовану на розвиток читацької компетентності учнів, через інтерактивні та творчі завдання, що стимулюють активне мислення та залучення. Використання LEGO-технологій дозволяє учням перетворювати абстрактні поняття у реальні моделі, що допомагає краще засвоювати матеріал, сприяє розвитку дрібної моторики, просторового мислення та командної роботи.

Вправи розроблені з урахуванням вікових особливостей дітей, що забезпечує їхню ефективність та результативність в освітньому процесі. Цей підхід дозволяє зробити уроки цікавими та інтерактивними, що сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню матеріалу.

Під час розроблення вправ із використанням леґо-технологій для нас пріоритетним було сприяння формуванню читацької компетентності. Зокрема, завдання, які передбачають відповіді на запитання за сюжетом прочитаного, спрямовані на розвиток *когнітивного компоненту* вищеназваної компетентності. *Комунікативний складник* формується впродовж виконання групових вправ та розігрування сюжетів творів. Розвиток *рефлексивного та ціннісного компонентів* забезпечувався виконанням завдань, де учні оцінювали власне ставлення до прочитаного, до вчинків персонажів та обґрунтовували свої переконання. Наскрізним елементом у процесі виконання вправ є *вдосконалення діяльнісного складника*.

МІЙ ДІМ – ЦЕ МІЙ КРАЙ, НА ІМ'Я УКРАЇНА

Вірш «Мій дім – це мій край, на ім'я Україна» (ст. 20)

1. Учні пропонуються поєднати об'єкт та його рідну домівку за допомогою цеглинок LEGO. На екрані вказано відповідність цеглинок та домівок. Учитель зачитує назви об'єктів, а діти повинні підняти ту цеглинку, яка відповідає рідній домівці.

- Помаранчева цеглинка – дупло (*білка*);
- Зелена цеглинка – мурашник (*мураха*);
- Синя цеглинка – хмара (*крапелька*);
- Блакитна цеглинка – небо (*сонечко*);

2. Учитель пропонує учням за допомогою цеглинок LEGO побудувати те, що у них асоціюється із їх рідною домівкою. Кожен учень презентує свою роботу та розповідає чому саме це він вирішив створити.

Текст «Про наш прапор» (ст. 21)

1. Учитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

1) Де знаходиться найбільша кількість прапорів різних країн світу?

Зелена цеглинка – у Канаді;

Синя цеглинка – у Нью-Йорку;

Помаранчева цеглинка – в Україні.

2) Чи є серед них український прапор?

Зелена цеглинка – так;

Червона – ні;

Жовта – ні, але скоро з'явиться.

3) Чи розповідається у тексті як і коли з'явилися прапори?

Зелена цеглинка – так;

Червона цеглинка – ні.

4) Під якими прапорами запорожці захищали Україну?

Жовта цеглинка – синьо-жовтими прапорами;

Зелена цеглинка – прапорами із зображенням серпа місяця;

Червона цеглинка – малиновими прапорами.

5) Чи мають кольори на прапорі символічне значення?

Зелена цеглинка – так;

Червона цеглинка – ні.

6) Про який випадок розповідає автор?

Помаранчева цеглинка – про мисливця;

Жовта цеглинка – про бракон'єра;

Блакитна цеглинка – про козаків.

Як бачимо, LEGO-технології є ефективним інструментом для формування читацьких компетентностей. Вони сприяють розвитку критичного мислення, уяви та творчості, що є важливими аспектами успішного засвоєння текстової інформації в учнів початкових класів. Використання LEGO дозволяє робити процес навчання інтерактивним, захопливим і доступним.

Вірш «Наш прапор» (ст. 24)

1. Учитель пропонує продовжити рядочок з вірша за допомогою LEGO-цеглинок. Учні повинні створити вежу (зверху вниз), доповнюючи кожен рядок по порядку.

Ми пишемо історію ...
Своєї незалежної ...
Ми – громадяни, хай іще ...
Держава наша – вільна ...

Зелена цеглинка – «країни»
Жовта цеглинка – «Україна»
Помаранчева цеглинка – «землі»
Синя цеглинка – «малі»

2. Учні пропонується створити прапор України за допомогою LEGO цеглинок. За бажанням, учні зачитують рядки з вірша, які описують кольори українського прапора.

Оповідання

«Михасева зустріч із Канадою» (ст. 25)

1. Гра «Правда чи брехня». Вчитель зачитує твердження, які стосуються оповідання. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне – червону. Варіанти тверджень:

Головного героя твору звати Мирон (*червона цеглинка*).

Хлопчик виїхав до Канади із батьками (*зелена цеглинка*).

Головний герой думав, що діти на вулиці не вміють говорити (*зелена цеглинка*).

Михась добре знає англійську мову (*червона цеглинка*).

Хлопці на вулиці почали ображати Михася (*зелена цеглинка*).

Хлопець із книжками допоміг Михасеві (*зелена цеглинка*).

Михась засмутився, що зустрів хлопця, який також був українцем (*червона цеглинка*).

2. Учитель пропонує учням визначити, які емоції відчував Михась у запропонованих ситуаціях. Кожній емоції відповідає певна цеглинка. Педагог називає ситуацію, а учні піднімають цеглинку, яка на їх думку є правильною. Учні повинні зачитати частину тексту, які описують відповідну емоцію та ситуацію.

Ситуації:

1) Коли хлопці почали ображати Михася та штовхати його. (*страх*)

2) Коли Михась зрозумів, що хлопець українець та знає українську мову. (*радість*)

3) Коли хлопці почали говорити до Михася незрозумілою мовою. (*розгубленість*)

4) Коли хлопець раптово розпочав говорити українською мовою. (*здивування*)

Відповідність цеглинок та емоцій:

Жовта цеглинка – радість;

Блакитна цеглинка – розгубленість;

Помаранчева цеглинка – здивування;

Зелена цеглинка – страх.

3. Учитель пропонує учням скласти план до оповідання, правильно розміщуючи рядки подій. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок LEGO (зверху вниз). Завдання є груповим та виконується форматі змагання. Перемогу отримає та команда, яка першою зможе збудувати правильну вежу. Назва пункту плану та відповідна цеглинка:

Синя цеглинка – «Хлопці ображають Михася» (4)

Блакитна цеглинка – «Новий приятель Михася – українець» (6)

Зелена цеглинка – «Незрозуміла мова дітей» (3)

Жовта цеглинка – «Переїзд до Канади» (1)

Помаранчева цеглинка – «Хлопець з книгою рятує Михася» (5)

Червона цеглинка – «Михась виходить за огорожу» (2)

Отже, патріотичне спрямування вправ сприяє вихованню в учнів любові до своєї країни, культури, мови та традицій. Застосування LEGO у читанні та обговоренні українських казок, легенд, історичних оповідань допомагає в інтеграції патріотичного виховання у процес навчання.

Вірш «Моя пісня» (ст. 28)

1. Гра «Правда чи брехня». Вчитель зачитує твердження, які стосуються оповідання. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне – червону. Учні повинні зачитати частину вірша, яка підтверджує правильність їх відповіді. Варіанти тверджень:

Автор у вірші звертається до мами (*червона цеглинка*)

Автор просить взяти із собою пісню (*зелена цеглинка*)

Автор порівнює пісню із журбою (*червона цеглинка*)

У вірші стверджується, що пісня може розрадити у горі (*зелена цеглинка*)

Автор вірша «Моя пісня» – Володимир Івасюк (*зелена цеглинка*)

2. Учні пропонується створити мікрофони із LEGO-конструктора та заспівати разом пісню «Ой, у лузі червона калина».

Оповідання «Слава не поляже» (ст. 28)**«Запорожжя»**

1. Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

1) Яку назву мають південні українські землі над Дніпром?

Зелена цеглинка – острови Дніпра;

Червона цеглинка – плавні;

Жовта цеглинка – Запорожжя.

2) Скільки було найбільших Дніпрових порогів?

Помаранчева цеглинка – дев'ять;

Синя цеглинка – десять;

Зелена цеглинка – вісім.

3) Як називаються місця, які вода заливає весною під час повені, на них ростуть трава, очерет, лоза, верба й усякі кущі?

Блакитна цеглинка – русла;

Червона цеглинка – плавні;

Жовта цеглинка – острови.

4) Про що йдеться у цих рядках: «Навесні вони зеленіли й покривалися різнобарвними квітами. Під подувом вітру трави хвилювалися, як те широке море. Пізніше серед літньої спеки вони жовкли й висихали».

Синя цеглинка – про ліси;

Помаранчева цеглинка – про острови;

Блакитна цеглинка – про українські степи.

Спільна робота з LEGO під час читання та обговорення патріотичних текстів стимулює учнів до обміну думками, формує вміння співпрацювати в групі, будувати аргументи, висловлювати та захищати свою точку зору.

«Козаки»

2. Учитель пропонує учням скласти речення про козаків за допомогою LEGO. Так, кожній цеглинці відповідає певне слово (зображено на презентації). Цеглинки хаотично розміщені на слайді.

Слайд 1:

– жовта цеглинка – «вільні»; (4)

– синя цеглинка – «це»; (3)

– помаранчева цеглинка – «козаки»; (1)

– зелена цеглинка – «знак тире»; (2)

– червона цеглинка – «люди»; (5)

Слайд 2:

– блакитна цеглинка – «рідну»; (3)

– жовта цеглинка – «козаки»; (1)

– зелена цеглинка – «обороняли»; (2)

– помаранчева цеглинка – «землю»; (4)

Слайд 3:

– синя цеглинка – «були»; (2)

– червона цеглинка – «воїнами»; (4)

– зелена цеглинка – «відважними»; (3)

– блакитна цеглинка – «козаки»; (1)

«Запорозька Січ»

3. Гра «Правда чи брехня». Вчитель зачитує твердження, які стосуються оповідання. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне – червону. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Варіанти тверджень:

На Запорозьку Січ ішли люди, які не боялися небезпек (*зелена цеглинка*)

Дмитро Вишневецький був новачком у козацькій справі (*червона цеглинка*)

Дмитро Вишневецький вважав: щоб перемогти орду, треба багато їсти та спати (*червона цеглинка*)

Мала Хортиця – це невеликий острівець на Дніпрі, високий, скелястий, міцний для оборони. (*зелена цеглинка*)

Козаки облаштовували фортецю для кращої оборони (*зелена цеглинка*)

Запорозька Січ була створена у 1600 році (*червона цеглинка*)

Запорозька Січ стала головною козацькою оселею (*зелена цеглинка*)

Констатуємо, що LEGO-технології дозволяють забезпечити індивідуальний підхід до навчання, адаптуючи вправи під рівень та потреби кожного учня. Це підвищує мотивацію та інтерес до читання, особливо коли учні можуть фізично «будувати» сюжети прочитаного, зокрема ті, що пов'язані з історичними чи культурними темами України.

Вірш «Так любимо Україну!» (ст. 32)

1. Вчитель пропонує учням поєднати слова із їх характеристикою у вірші, використовуючи цеглинки LEGO. Учитель зачитує іменник, а на дошці зображена відповідність цеглинок LEGO та прикметників:

Жовта цеглинка – крилаті; (*нісні*)

Червона цеглинка – широкий; (*шлях*)

Синя цеглинка – ласкаві; (*очі*)

Зелена цеглинка – прибережна; (*стежина*)

Помаранчева цеглинка – рідні; (*долони*)

Блакитна цеглинка – вірні; (*друзі*)

2. Учитель пропонує продовжити рядочок з вірша за допомогою LEGO-цеглинок. Учні

І тому, як рідну ...,
дорогу твою, ...,
як весну, пісні ..., —
так любімо ...

Вірш «Мова кожного народу...» (ст. 33)

1. У вірші автор використовує чимало слів для характеристики мови. Кожен учень повинен порахувати скільки прикметників у вірші описують мову і за допомогою LEGO-цеглинок викласти дану цифру на парті. Після цього учні озвучують всі прикметники.

Відповідь: 9 (неповторна, своя, природна, солов'їну, барвінкову, колосисту, українську, рідну, єдина)

2. Учитель обирає три різних кольори цеглинок. Кількість учнів у класі потрібно поділити на три – це кількість цеглинок кожного кольору. Всі LEGO-цеглинки вчитель кладе у мішечок і перемішує. Діти по черзі дістають LEGO. Таким чином клас ділиться на три групи. Кожній групі пропонується дібрати із додаткових джерел три прислів'я про мову (джерело учні обирають самостійно).

Після завершення пошукової роботи пропонується влаштувати в класі конкурс знавців українських прислів'їв, де учні будуть ділитись тим, що відшукали та пояснювати як вони розуміють кожне прислів'я.

Голосування за найкращі підібрані прислів'я можна провести також за допомогою цеглинок LEGO. Так, після презентації кожної групи, інші учні, яким сподобалось, мають підняти вгору LEGO-цеглинку кольору тієї команди, яка виступала. Виграє та команда, яка отримає більшу кількість голосів.

Майбутні вчителі набувають умінь ефективно інтегрувати сучасні технології в освітній процес. Це включає використання LEGO для створення навчальних матеріалів, розробки патріотично орієнтованих проєктів та інтеграції міжпредметних зв'язків.

Повість «Ангел Золоте Волосся» (ст. 34)

Розділ 2. Несподіваний гість

1. Учитель зачитує учням по два твердження (одне – правдиве, друге – хибне), які стосуються прочитаного розділу повісті. Кожному твердженню відповідає певний колір цеглинок. Учні повинні знайти правильне твердження та

повинні створити вежу (зверху вниз), доповнюючи кожен рядок по порядку.

Синя цеглинка – «крилаті»
Жовта цеглинка – «матір»
Помаранчева цеглинка – «Україну»
Зелена цеглинка – «єдину»

підняти вгору цеглинку відповідного кольору. Відповідність тверджень і кольорів зображено на слайді презентації:

1) Слайд 1

Блакитна цеглинка – «Головні персонажі твору – Галинка та Ангел Золоте Волосся»

Помаранчева цеглинка – «До дівчинки у гості завітав Степанчик»

2) Слайд 2

Жовта цеглинка – «Гість сидів на підвіконні»

Червона цеглинка – «Гість, який прийшов до Галинки був сердитим»

3) Слайд 3

Синя цеглинка – «Галинка спершу вагалась про що запитати Ангела»

Помаранчева цеглинка – «Галинка одразу поставила Ангелу багато запитань»

4) Слайд 4

Жовта цеглинка – «Ангел, який завітав до Галинки, був ангелом-охоронцем»

Зелена цеглинка – «Дівчинку здивувало, що Ангел приятелював із людиною»

5) Слайд 5

Червона цеглинка – «Галинці хотілось дива»

Синя цеглинка – «Дівчинка попросила в Ангела, щоб Степанчик одужав»

Розділ 3. Хлопчина з минулого

Учитель пропонує учням розмістити цитати із прочитаного розділу у тому порядку, в якому вони зустрічаються в тексті. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок LEGO (зверху вниз). Цитата та відповідна цеглинка:

Синя цеглинка – «—Ти бачиш далеке минуле, — мовив Ангел Золоте Волосся, відповідаючи на її думки» (3)

Червона цеглинка – «Молодець, Галю! Я і не підозрювала, що ти захоплюєшся історією. Мабуть, ти багато читала, дивилася фільми про Русь-Україну, тому розповідаєш яскраво, я б навіть сказала, як очевидець!» (5)

Помаранчева цеглинка – «Вона відчула легке запаморочення – на якусь коротку мить, а проте все довкола невпізнанно змінилося.» (1)

Зелена цеглинка – «–Зараз подивимося, хто в нас відповідатиме. Так...Супрун Галина!» (4)

Блакитна цеглинка – «Від згадки про шкільний успіх Галя нишком усміхнулася, і на душі їй потепліло» (6)

Жовта цеглинка – «–Ти для них невидима, – зауважив ангел. – Тому, будь ласка, поведься обережно» (2)

Отже, формування читацьких компетентностей за допомогою LEGO сприяє розвитку здатності учнів аналізувати тексти, розуміти ідеї та цінності, а також усвідомлювати свою роль у суспільстві, зокрема в контексті патріотичних ідеалів. Адже поєднання LEGO-технологій із патріотично спрямованими вправами в навчанні є інноваційним підходом до формування читацьких компетентностей. Це сприяє не лише розвитку навичок читання, а й вихованню свідомих, креативних і патріотично налаштованих особистостей. Майбутні вчителі, які опанують ці технології, здатні

забезпечити якісне та цікаве навчання, яке відповідатиме викликам сучасної освіти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Наукова розвідка має значні перспективи дослідження завдяки актуальності інтеграції інноваційних методик у початкову освіту, адже LEGO-технології сприяють розвиткові мотивації учнів до читання, формуванню асоціативного мислення та інтеграції знань. Інтерактивні заняття з використанням LEGO дозволяють дітям створювати сюжети, пов'язані з прочитаним текстом, що сприяє кращому розумінню та аналізу творів.

Майбутні вчителі початкових класів потребують практичних і теоретичних знань про те, як використовувати LEGO-конструювання для розвитку читацьких компетентностей та розроблення методів оцінювання впливу LEGO-технологій на розвиток читацьких компетентностей учнів. Це включає моніторинг успішності, мотивації та когнітивного розвитку учнів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданець-Білоskalенко Н. Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти (у 2-х частинах): Частина 2. Київ : Грамота, 2021. 160 с.
2. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник. Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с.
3. Конструктори Лего (LEGO) як освітнє середовище в початковій школі [Електронний ресурс]. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-lego--tehnologiy-v-osvitnomu-prostori-novo-ukra-nsko-shkoli-123419.html>
4. Офіційний сайт Lego. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.lego.com/en-us/>
5. Офіційний сайт Lego Education. [Електронний ресурс]. URL : <https://education.lego.com/en-us/academy-training/planning-your-lesson/>
6. Старагіна І. П., Терещенко В. М., Панченков А. О. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.

REFERENCES:

1. Bohdanets-Biloskalenko N. (2021) *Ukrainska mova ta chytannia: pidruch. dlia 4 kl. zakl. zah. sered. osvity (u 2-kh chastynakh): Chastyna 2.* Kyiv : Hramota, 160 s.
2. *Hra po-novomu, navchannia po-inshomu. Metodychnyi posibnyk.* Uporiadnyk O.Roma. The LEGO Foundation, 2018. 44 s.
3. *Konstruktory Leho (LEGO) yak osvitnie seredovysheche v pochatkovii shkoli* [Elektronnyi resurs]. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-lego--tehnologiy-v-osvitnomu-prostori-novo-ukra-nsko-shkoli-123419.html>
4. *Ofitsiinyi sait Lego.* [Elektronnyi resurs]. URL: <http://www.lego.com/en-us/>
5. *Ofitsiinyi sait Lego Education.* [Elektronnyi resurs]. URL : <https://education.lego.com/en-us/academy-training/planning-your-lesson/>
6. *Starahina I. P., Tereshchenko V. M., Panchenkov A. O. (2020) Nova ukrainska shkola: rozvytok chytatskoi kompetentnosti v uchniv pochatkovoi shkoly v systemi intehrovanoho navchannia.* Kharkiv : Soniashnyk, 176 s.